

ΙΣΤΟΡΙΑ Β΄ ΤΑΞΗΣ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

3^ο ΘΕΜΑ

Αντλώντας στοιχεία από τα παρακάτω κείμενα και αξιοποιώντας τις ιστορικές σας γνώσεις, να αναφερθείτε:

α. στις ενέργειες του Ιωάννη Βατάτζη για την αντιμετώπιση των στρατιωτικών αναγκών

(μονάδες 13)

β. στα γεγονότα που συνδέονται με την ανακατάληψη της Κωνσταντινούπολης το 1261 και την ανασύσταση της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας από τον Μιχαήλ Η΄ Παλαιολόγο.

(μονάδες 12)

Μονάδες 25

ΚΕΙΜΕΝΟ Α

Ανήγειρε οχυρά στις ακριτικές περιοχές για να αντιμετωπίσει τις στρατιωτικές ανάγκες. Ακολουθώντας τις καλύτερες παραδόσεις του βυζαντινού κράτους ο Ιωάννης Βατάτζης δημιούργησε στρατιωτικά αγροκτήματα και ενίσχυσε τις στρατιωτικές δυνάμεις με τη μόνιμη εγκατάσταση των Κουμάνων ως στρατιωτών στις ακριτικές περιοχές, με τον όρο της προσφοράς στρατιωτικής υπηρεσίας. Με τον τρόπο αυτό αποκαταστάθηκε ιδιαίτερα στην Ανατολή το σύστημα της άμυνας των συνόρων και το γεγονός αυτό θεωρεί ορθά ο βυζαντινός ιστορικός Γεώργιος Παχυμέρης ως το πιο σημαντικό επίτευγμα του κράτους της Νίκαιας.

Ostrogorsky G., *Ιστορία του Βυζαντινού Κράτους*, τ. Γ΄, Ιστορικές Εκδόσεις Βασιλόπουλος, Αθήνα 1981, σ. 122-123.

ΚΕΙΜΕΝΟ Β

Στα 57 χρόνια της λατινικής κυριαρχίας η Κωνσταντινούπολη είχε χάσει το μεγαλείο και τον πλούτο της. Τη βάρβαρη λεηλασία του 1204 ακολούθησε συστηματική σύληση των βυζαντινών θησαυρών. Τα μεγάλα έργα τέχνης είχε διοχετεύσει η λατινική αυτοκρατορία στη Δύση γιατί με την αγωνία και την ένδεια¹, νόμιζε ότι χαρίζοντάς τα θα διατηρούσε την εύνοια των δυτικών δυνάμεων. Οι εκκλησίες είχαν ερημωθεί από τους θησαυρούς και από τα άγια λείψανά τους και το ανάκτορο των Βλαχερνών βρισκόταν σε ερείπια. Παρά ταύτα ο βυζαντινός λαός

¹ φτώχεια

πανηγύρισε με μεγάλο ενθουσιασμό το γεγονός. Η είσοδος του αυτοκράτορα στην ελευθερωμένη πόλη πήρε τη μορφή θρησκευτικής πανηγύρεως. Ο λαός προϋπάντησε τον Μιχαήλ Η΄ με την εικόνα της Οδηγήτριας, που πιστευόταν ότι ήταν έργο του ευαγγελιστή Λουκά. Ο αυτοκράτορας πορεύτηκε πεζός, «περισσότερο χριστιανός παρά αυτοκράτορας», με την ιερή πομπή στη μονή Στουδίου και ύστερα στην Αγία Σοφία».

Ostrogorsky G., *Ιστορία του Βυζαντινού Κράτους*, τ. Γ΄, Ιστορικές Εκδόσεις Βασιλόπουλος, Αθήνα 1981, σ. 131-132.